

zaměstnání žalobcovo, uznávajíc, že požitky, jež mu jako obecnímu strážníkovi byly vypláceny a které obec, jsouc nemajetna, zvýšiti nemůže, jsou nepatrné a nestačí na výživu četné jeho rodiny, nelze ještě spatřovati svolení k tomuto vedlejšímu zaměstnání, to tím méně, ano bylo popřeno tvrzení žalobcovo, že souhlas obecního zastupitelstva k tomuto vedlejšímu zaměstnání byl dán.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Po stránce právní byla věc správně posouzena. Právní účinky žalobcova prohlášení podle § 25 zákona ze dne 17. prosince 1919 čís. 16 sb. z. a n. na rok 1920 mohou se vztahovati na něho jen tehdy, byl-li žalobce před tímto prohlášením a před působností tohoto zákona zřízencem ve smyslu §u 3 zákona. § 25 mluví totiž o zřízencích dříve (před platností zákona) ustanovených, § 3 určuje, jak je rozuměti slovu zřízenec ve smyslu tohoto zákona. Bylo proto napřed uvažovati o tom, zda žalobce byl již dříve zřízencem podle §u 3, a teprve v kladném případě mohlo býti přihlédnuto k prohlášení jeho podle § 25. Dovolatel odporuje i tomu, by poměr jeho byl posuzován dle § 3 v novelisovaném jeho znění, platném od 1. ledna 1922. Dovolání přehlíží ovšem, že dodatek, jemuž odpírá, připojen byl k §u 3 pouze v zájmu zřízenců, by poměr jich bylo možno lépe posuzovati, ježto pojem výhradního povolání nebyl dosti určitým. V tomto případě však na tom vůbec nesejde, ježto podmínky žalobního nároku nejsou dány ani dle původního ani dle nynějšího znění §u 3 zákona. Odvolací soud převzal skutková zjištění procesního soudu, podle nichž žalobce rovněž po více dní za sebou byl zaměstnán v soukromé službě za plat, převyšující značně úhrnné jeho služné. Tím je zjištěno, že nešlo tu pouze o vedlejší zaměstnání, nýbrž že žalobce, byv zaměstnán jak ve službě veřejné tak soukromé, měl dvojí povolání, neměl však vůbec výhradního povolání, což platí i o jeho činnosti ve službě obecního zřízence. Nezáleží proto ani na počtu hodin, jež vyžadovala tato jeho služba, ježto nekonal ji výhradně, nýbrž s uvedenými vícedenními přestávkami.

Čís. 2351.

Výše nálezného při vkladní knížce řídí se výší vkladu, nebyla-li jeho výplata v knížce učiněna odvislou od dalších průkazů.

(Rozh. ze dne 6. března 1923, Rv I 1187 22.)

Žalobce nalezl v záchodku kavárny nevinkulovanou vkladní knížku úvěrního ústavu na 287.000 Kč a odevzadl ji neprodleně na policejním ředitelství. Proti žalovanému, jenž přihlásil se jako vlastník vkladní knížky, domáhal se nálezného 15.382 K 50 h (10% z prvých 20.000 K a 5% z dalších 267.650 K). P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e žalobě vyhověl mimo jiné z těchto důvodů: Tvrzení žalovaného, že ani ředitel ani úředníci úvěrního ústavu nebyli by jinému, kdo by knížku

k výplatě předložil, z ní něco vyplatili, nepokládá soud pro tento případ za rozhodující, neboť ani ve vkladní knížce ani v účtě hlavní knížky nebylo v tom směru naprosto žádné obmezení a také z povahy vkladní knížky jako papíru legitimačního (§ 307, 308 obch. zák. a § 367 obč. zák.) vyplývá, že každý držitel knížky mohl ji bez jakékoliv závady jinde produkovati a na vklad jinak nevázaný sobě v každém případě hodnotu do výše vkladu u osob třetích opatřiti. Poněvadž vkladní knížka, o niž tu jde, je papírem legitimačním, opravňujícím každého dočasného držitele k vybrání vkladu, musil soud žalobcův nárok dle § 391 obč. zák. na vyplacení nálezného uznati za oprávněný. **O d v o l a c í** s o u d rozsudek potvrdil. **D ů v o d y:** Posavadní judikatura vycházejíc ze spořitelního regulativu (dvorský dekret ze dne 26. září 1844 čís. 832 sb. z. s.) považovala spořitelní knížky nikoli za cenné papíry s funkcí oběživou, nýbrž za pouhé papíry legitimační, poněvadž na držbu knížky vázán jest pouze výkon práva z pohledávky, nikoli však existence pohledávky samé. Ustanovení zákona ze dne 3. května 1868 čís. 36 ř. zák., v němž spořitelní knížky byly na roveň postaveny jiným soukromým cenným papírům, považováno za předpis výjimečný a bez účinku na právní povahu knížek (rozhodnutí býv. nejvyššího soudu ze dne 18. dubna 1903 čís. 4234 Nowak n. ř. V č. 742). Nový spořitelní regulativ ze dne 14. dubna 1920 čís. 302 sb. z. a n. v §u 33 zrušuje onen starý regulativ jakož i ostatní zákony a nařízení, spořitelnictví se týkající (věstník min. sprav. 1922 str. 47) a ustanovuje, že spořitelní knížky a listy, byť zněly na určité, vkladatelem udané jméno, mají povahu papírů majiteli svědčících (§ 10), zkracuje však umořovací lhůtu, jež by dle nových amortisačních předpisu (cís. nař. ze dne 31. srpna 1915 ř. z. § 7) u nich jako u jiných papírů au porteur činila jeden rok, výslovně na pouhých 6 měsíců (§ 11 nového regulativu). Dle toho požadovati jest spořitelní knížky za cenné papíry majiteli svědčící, při nichž odepřítí lze předložiteli výplatu vkladu pouze za podmínku §u 10 nového regulativu. V případě, o nějž jde ve sporu, nebylo zavedeno řízení umořovací, nebylo také soudního zákazu výplaty, aniž vázán vklad způsobem, stanovami připuštěným (§ 11 n. r.), což v důvodech prvního rozsudku bezpečně zjištěno. Výjimečný předpis §u 11 nov. reg. nelze však obdobně na jiné ještě případy rozšiřovati (§ 7 obč. zák.) i jest proto nějaké jiné soukromé opatření nebo vědomost personálu o pravém majiteli vkladu pro právní povahu knížky jakožto papíru cenného, majiteli svědčícího bez významu a nemohlo by býti na překážku výplatě vkladu k rukou předložitele knížky. Za tohoto stavu věci a zákonných ustanovení jest nárok na nálezné ještě bezpečněji zaručen, než by byl, kdyby ztracená knížka byla pouhým papírem legitimačním, dle nesprávného názoru odvolatelova prý bezcenným. Nárok na nálezné vznikl tím okamžikem, kdy nálezce oznámil místní vrchnosti, že cizí věc našel (§ 389 obč. zák.), kdežto další opatření úřadu mají pouze ten účel, aby byl vlastník věci vypátrán (§§ 390, 391 obč. zák.).

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Základem pro rozhodnutí o právním poměru stran rozepře je rozřešení otázky o právní povaze nalezené vkladní knížky. Nesporno je, že

ji vydal Úvěrní ústav. Už dle názvu není tento ústav spořitelnou. Ve sporu to také není tvrzeno. Na vkladní knížky, jím vydané, se tedy nevztahuje předpis §u 10 zákona o úpravě právních poměrů spořitelien ze dne 14. dubna 1920 čís. 302 sb. z. a n. Nemají tedy všeobecně povahu papírů majiteli svědčících. Ale v tomto zvláštním případě má vkladní knížka tuto povahu, pokud jde o výplatu vkladu, a to na základě podmínky, ve vkladní knížce uvedené, že ústav vyplatí vklad tomu, kdo se prokáže knížkou, ač není-li překážek amortisace, soudní obstarávky nebo zvláštní úmluvy o vydání. Ale taková úmluva musí býti v knížce poznamenána. Protože v tomto případě není žádné z uvedených překážek výplaty vkladu, je ústav povinen vklad vyplatiti majiteli knížky. Byla-li mezi vkladatelem a ústavem smluvena jiná podmínka pro výplatu, je to nerozhodno, protože není poznamenána v knížce. Ta okolnost, že ústav by vklad přece nebyl vydal jiné osobě, než žalovanému nebo jeho manželce pro příbuzenský poměr a pro známost, nepadá na váhu. Právo k výplatě ústav měl. Mohl-li žalobce žádati o výplatu vkladu na základě podmínek o výplatě, uvedených ve vkladní knížce, měla vkladní knížka pro něho cenu vkladu, předpokládajíc, že ústav jej může vyplatiti. O tom nebylo předneseno pochybnosti. Není tedy odůvodněno mínění žalovaného, že vkladní knížka má cenu snad jenom asi 2 Kč. I když vezme se v úvahu, že nálezce nenašel vkladu, nýbrž našel vkladní knížku, nutno uznati, že v tomto případě podle smluvených podmínek o výplatě vkladu představovala vkladní knížka vklad. Nutno proto tvrditi, že obecná cena (§ 305 obč. zák.) knížky se rovnala výšce vkladu. Nálezce má tedy nárok na nálezné (§ 391 obč. zák.) dle výšky vkladu.

Čís. 2352.

Proti spoluvlastníku, jenž prodal společný pozemek jménem svým a v zastoupení ostatních spoluvlastníků, nelze se domáhati splnění smlouvy ohledně celého pozemku.

Nejde o »méně« (§ 405 c. ř. s.), nýbrž o »něco jiného«, domáhá-li se žalobce na místě původně požadovaného celého pozemku pouze podílu, příslušejícího žalovanému spoluvlastníku.

(Rozh. ze dne 6. března 1923, Rv I 1190/22.)

Pozemek, jenž náležel žalovanému jednou desetinou, prodal žalovaný žalobci co do svého podílu vlastním jménem a do ostatních podílů v plné moci ostatních spoluvlastníků. Žalobu na splnění kupní smlouvy ohledně celého pozemku řídil žalobce pouze na žalovaného. Procesní soud první stolice žalobu zamítl Důvody: Žalovaný namítl mimo jiné nedostatek pasivní legitimace žalobní, ježto pozemek prodal jako plnomocník ostatních spoluvlastníků, a mohl by žalobce požadovati splnění smlouvy od všech vlastníků a nikoli pouze od žalovaného (§ 1017 obč. zák.). Zjištěno, že žalovaný, jednaje o prodeji, prohlásil k žalobci, že není výhradním vlastníkem pozemku, že spoluvlastníky jsou jeho otec a sourozenci a že prodává pozemek též jménem jejich; žalovaný vystupoval tudíž za spoluvlastníky ohledně jejich podílů